הלכה · משנה תורה · מפרשים · בני בנימין · ספר זמנים

בני בנימין על משנה תורה, הלכות שופר וסוכה ולולב

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בני בנימין על משנה תורה, הלכות שופר וסוכה ולולב

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בני-בנימין-על-משנה-תורה-הלכות-שופר-וסוכה-ולולב/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ד 5
הלכה ה 5
פרק ב 5
הלכה א 5
הלכה ד 5
הלכה ו 6
פרק ג 6
הלכה י 6
פרק ד 6
הלכה טז 6
פרק ה 7
הלכה ב 7
הלכה י 7
הלכה כה 7
פרק ו 7
הלכה א 7
הלכה ו 7
הלכה יא 7
הלכה יב 8
הלכה יג 8
הלכה טו 8
פרק ז 8
הלכה ח 8
הלכה י 8
הלכה יג 8
הלכה טו 8
הלכה יח 8
הלכה יט 8
הלכה כד 9

פרק ח 9
הלכה א 9
הלכה ב 9
הלכה ה 9
הלכה טו 10

פרק א

הלכה א

ג) **ליטול לולב במקדש כל ז' ימי החג.** חסר ליטול במדינה יום א' ובמקדש כל ז' ימות החג כצ"ל:

הלכה ד

ולא יתן לתוכו מ"ר "לעולם". מרבה אפי' לאחר זמן מצותו דאף שתשמישי מצוה נזרקין מ"מ תשמיש מגונה אסור:

הלכה ה

מש"כ המ"מ ששיעור "זה" הוא טפח אולי צ"ל "האחיזה" שכ"ה בגמ' מ"ק כ"ב ב' חולין קכ"ג א' ומש"ש הכ"מ ששם נתבאר שהוא טפח שוחק לא נמצא שם לפנינו אבל הוא מוכח כן בערובין ד' ב' שבכל דאורייתא הוא לחומרא:

פרק ב

הלכה א

אבל נו"ע וקטנים פטורים. ל"י למה ל"כ כאן דמחנכין אותם כמש"כ בק"ש ותפלה ובהמ"ז וכל המצות:

הלכה ד

ומתעסק ל"י י"ח. ועמ"מ וכ"מ דרבינו ס"ל מצאצ"כ ואולם י"ל דאה"נ דגם רבינו דס"ל דאמצ"כ מ"מ זהו אם אין עבירה בעשייתה אז יוצא בלא כוונה אבל כשלא יכוון איכא עבירה בעשייתה ודאי דלא יצא בלא כוונה וא"כ א"ש דבמצה כשאכל בלא כוונה אין חשש כלל שפיר יוצא י"ח משא"כ בתקיעת שופר כשתוקע להתעסק אסור משום שבות ע"כ בלא כוונה אסור וא"י י"ח ושז"כ רבינו פ"ג מתשובה ה"ה שהשי"ת דן למצרים לפי ששעבדו בישראל לפי שהם לא נצטוו ביחוד ע"ז והראב"ד השיגו דאדרבה הם מצוה עבדי וע' רמב"ן פ' לך ולהאמור א"ש דאם היו המצרים מכוונים לשם מצוה או עכ"פ אם לא עשו לשמ"צ אבל לא הי' כלל עבירה בשעבודם אז שפיר היו צריכים לקבל שכר ע"ז משא"כ במה שעשו היה דבר עבירה כמ"ש בסנהדרין נ"ח ב' א"כ צדקו ד' רבינו כאמו"ר הגז"ל והאריך הרבה בדרושים ויש להוסיף דבלא עבירה כל מצוה סתמא לשמה קאי משא"כ כשיש עבירה בהעדר הכוונה ע"ז ל"ש סתמא לשמה והארכתי בחי' בס"ד ומש"כ הכ"מ בשם הר"ן עי' תוס' פסחים קט"ו ד"ה מתקיף ועי' בכ"מ פ"ב מק"ש

ואש"ק הלח"מ ובחיבורי בה"פ הארכתי בענין מצ"כ אם מדאו' או דרבנן והעלתי דברים חדשים בס"ד:

הלכה ו

או מוציאו מרשות לרשות. שלא כדברי התוס' שכ' בסוכה מ"ג א' דלהוצאה מרשות לרשות ל"ג דמנכרא מילתא ובאמת כדברי התוס' מבואר ביומא מ"ד ב' ואולי י"ל משום דהתם מיירי בכהנים דזריזין הם לא גזרו כ"כ משא"כ בשופר ולולב שלכל מסור בכל ענין גזרו וי"ל בזה קו' הט"א ושעה"מ דלב"ש דס"ל הוצאה ביו"ט אסור כמו בשבת א"כ גם ביו"ט נגזר שמא יעבירנו די"ל דב"ש ס"ל כדברי הבל"ע דביו"ט ליכא כלל איסור העברת ד"א ברה"ר דגמ' ג"ל ואין למדין ק"ו מהלכה (ע' הקובץ פ"א מ"ש בשמו) ומשום הוצאה מרה"י לרה"ר אין לגזור דמנכרא מילתא וב"ש לס"ל לחלק כדברינו ועי' בא"ר ומרן הגר"א ז"ל בפ"ב דידים דר"א לבד ס"ל דא"ד ק"ו מהלכה ולא ר' יהושע עש"ה [ובזה א"ש קו' התוס' ר"ה ט' א' ע"ד ר"ח שם ועי' ג"כ בא"י והארכתי במ"א בס"ד] וא"כ לדידן ודאי ל"ש לומר כד' הבל"ע אבל לב"ש דס"ל כר"א דא"ד ק"ו מהלכה שפיר י"ל כן:

פרק ג

הלכה י

אחר שקוראים בתורה ומחזירים הספר. ז"א לפי מנהגינו ועי' פסחים ס"ד ב' קיבל את המלא:

וחוזר ומברך שהחיינו. אולי כיון בלשון "חוזר" שצריך להמתין עד עניית אמן של כל הקהל וכדקיי"ל כו':

פרק ד

הלכה טז

ואפי' מבעלי חיים. עי' ל"מ פ"א מנזירות ה"ד ובשעה"מ מש"כ מענין חיישינן למיתה ועמש"ל פ"ב מתשובה ה"ז בס"ד וא"ש כמה דברים בזה וע' שבועות ל"ז ב' וקדושין ל' א' ומש"ל פ"ז מיו"ט הי"ב. ומה שפלפל השעה"מ בה' סוכה כמה זמן מרובה ראיתי מביאים ראיה ממ"ק כ"ג א' דא' שם וכמה ז"מ אר"פ שלשים יום ולע"ד אינו ראיה כלל עי' יבמות קי"א ב' עד ל' יום מוקמי אינש אנפשיה כו' וא"כ אין ראיה מזה למק"א דשם לענין שכנס אשתו מיירי:

פרק ה

הלכה ב

אבל אם עבר וסיכך כו' בדבר שריחו רע כשירה. עכ"מ בשם הר"נ ולכאורה מ' כן מהא דפ"ה מה' שבת ה"י ושם אף דיעבד אסור כמש"כ בת' הרשב"א והביאו הרמ"א ר"ס רס"ד ואולי דשאני עטרן דאינו פסול מצד עצמו רק שמא יניחו מותר דיעבד ואף הרשב"א יודה לזה ורק משום לתא דשמא יטה הוא שי"ל דאף בדיעבד א"י וילה"ר לזה דבדיעבד יצא דאלכ"ק וכי רב יהודא ואביי כיחידאה אמרו למילתייהו דהרי חכמים חולקים שם על רי"ש א"ו דגם שם בדיעבד ש"ד וא"כ י"ל דגם חכמים אינם מחולקים עמו שם רק דרישא אף בדיעבד וסיפא לכתחילה ומיהו גם בל"ז מ' דבדיעבד ש"ד מדא' אין מסככין ע"ש י"ב א':

הלכה י

בהשגת הראב"ד ול"י למה לא כתב כצ"ל:

הלכה כה

העושה סוכתו ברה"ר. עי' ירושלמי ספ"ו דב"ק ובתוספתא שם ובמה"פ שם ועי' רש"י ז' א' ד"ה וכן לשבת כ"א הרה"ג שליט"א [ז"ל] ועי' ירושלמי פ"ג דסוכה גמליאל זוגא עבד סוכה ברה"ר עבר רשב"ל א"ל מאן שרא לך ובחדושי הארכתי בס"ד בדינים חדשים בזה ועי' חידושי ח"ס שם ל"א א':

פרק ו

הלכה א

טומטם ואנדרוגינוס חייבין מספק וכן מי שח"ע וחב"ח. אין לשון "וכן" מדוייק דחב"ח אינו משום ספק כמו טו"א וי"ל בדוחק:

הלכה ו

אסור לאכול חוץ לסוכה כל שבעה כביצה. מ' דכל ז' שווים ואף בשויו"ט מותר כביצה ולא כהסוברים דבשויו"ט אף פחות מזה אסור חוץ לסוכה עי' שעה"מ ואולי י"ל דלילה הראשונה אינה בכלל על ה"ז רצה אינו אוכל כל ז' וא"כ י"ל דכזית הראשון לילה הא' אסור אף כזית חוץ לסוכה וצע"ק:

הלכה יא

ואם הוצרך לסעוד. מ"ז ב' כיון דאי מתרמי לי' סעודתא כו':

הלכה יב
ובלילי יו"ט הראשון מברך על הסוכה ואח"כ על הזמן. קצת מ' מזה דבליל יו"ט שני זמן קודם וכבר העירותי מכמה שנים ראיה לזה מירושלמי פ"ח דברכות ה"א דבליל סוכות מברך יין קידוש נר הבדלה סוכה זמן והרי לא אד"ו ראש ולא משכ"ל רק בליל ב' ומצאתי שכבר קדמוני אך באמת א"ר כלל כמש"כ במקומו בס"ד:

הלכה יג
בכ"מ נחסר הציון בשם הר"ן שלהי סוכה:

הלכה טו
בין עצי דפנות. הרא"ש חולק ע"ז ובפשוטו מ' כן מלשון עצי סוכה ולא "סכך" דאף הדפנות במשמע ובחידושי פלפלתי מזה בס"ד לענין סוכה מעצי אשירה עי' שעה"מ ונוב"ת חא"ח סקל"א והארכתי בחידושי בס"ד בחבורי סד"מ בקונ' נויי סוכה דבל"ז הרי ל"ה סוכה הראוי לשבעה ואכמ"ל:

פרק ז

הלכה ח
ואם היה גדול כל שהוא כשר. מהא דר"ע דהיה מביאו על כתיפו לבהמ"ד:

הלכה י
ואינו נוטל בלילה. שבת קל"א ב' סוכה מ"ג א':

הלכה יג
ובמקדש לבדו נוטלין אותו בכל יום ויום. עי' ח"ס ל"ח ע"א מה שמסתפק בזה מתי נטלו במקדש:

הלכה טו
משחרב בהמ"ק התקינו. לא ידעתי מדוע לא כ' ריב"ז שהוא היה המתקן כל התקנות האלו: וכמבואר להדיא במשנה שם. וכמש"כ להלן:
ותקנה זו עם כל התקנות. ביצה ה' ב':

הלכה יח
וכבר בארנו כו' שמא יעבירנו. סמוך עמש"ל פ"ב ה"ו גם משום ההוצאה. ועי' ספ"א ממגילה:

הלכה יט
וכל הפטור משופר וסוכה פטור מלולב. אין הכלל מדוייק כ"כ. דוק ותשכח:

הלכה כד

מתפלל והוא בידו. בגמ' קורא ק"ש ומתפלל. גם השמיט רבינו מש"ש קורא בתורה ונושא את כפיו מניחו ע"ג קרקע. וע"ש בירושלמי ספ"ג ובכפ"ת שם:

פרק ח

הלכה א

במ"מ ד"ה וראיתי. מן הירושלמי צ"ל הירושלמי. ודע דבשו"ת ח"צ סי"ט ונ"ל דמ"מ צריך ליטול יבש אף ביום א' אם א"ל אחר דמ"מ איכא ביה חיובא דרבנן דלא גרע יום א' מיום ב' וע' ק"נ פ"ג אות נ'. ובאמת יש לחקור בזה אם חל חיובא דרבנן במקום חיוב דאורייתא ומצאתי כאאמו"ר הגז"ל בחיבורו הנחמד על המשניות פ"ג דברכות מהד"ק. חקר במי שאינו יכול לברך בעצמו די"ל דמ"מ חייב הוא לשמוע אף מאשה ואף שאינה חייבת מדאו'. מ"מ יצא בזה י"ח דרבנן. אך י"ל דכה"ג לא חל חיוב דרבנן במקום דאורייתא אלא שאנוס הוא וא"א לקיים כדאורייתא. וילה"ר מקו' הגרע"א פ"ה דדמאי מ"י. תרומה יחזור ויתרום. שה"ק על הרא"ש ורע"ב. דת"ל דה"ל תרומה דרבנן ומ"מ יחזור ויתרום משום חיובא דאורייתא דבאינו נקוב חייב בתרומה מדאו'. ולהאמור א"ש. דבמקום חיובא דאו' לא תקנו רז"ל כלל חיוב דרבנן. דה"ל מלתא דל"ש דל"ג חז"ל. עכד"ק הנעימים. ועי' ט"ז וש"ך סי' פ"ז ס"ק ב' קרוב לזה וע' ירושלמי פ"ג דברכות ה"ד לענין טבילת בע"ק. ויל"ח דסייג שאני ודו"ק ובמק"א כ' בס"ד עוד דוגמאות לזה:

הלכה ב

שמא נכשירנו לטומאה. עי' נוב"ת סקל"א. מ"ט פ' רבינו כהך מ"ד. ואפ"ל דמחלקותם תליא אם הכשר כטומאה עי' חולין קי"ח ב' דרב וריו"ח פליגי בזה ורבינו פ' שם כריו"ח ע"כ אף הכשר אסור ודו"ק:

הלכה ה

ואין "ממעטין" אותם ביו"ט עבר "ולקטן מותר". שינוי הלשון ישבתי בס"ד בדברים נעימים בחיבורי סד"מ ח"ז קונ' עמק סוכות:

או שלקטן א' לאכילה. לא באר רבינו דא"ל הושענה אחריתי ועי' אחרונים. והנ"ל לכאורה שדחה סוגיא זו מקמי הך דביצה י"ז ב'. דמ' להפוך אך באמת אינם שוים כמש"ש בחי' בס"ד. ואפ"ל דלד' הרלב"ח דל"ש ביו"ט איסור מתקן כלל משום דמותר מכשירי או"נ א"כ לא פריך מידי. ולכן נראה דהקושיא רק בזמן המקדש דאף בשבת היו נוטלין הלולב. וא"כ בכה"ג ה"ל מתקן בשבת. דלא הותר בשבת איסור תיקון. וא"כ לדידן ל"ש

כלל קו' זו. ועוד כתבתי שם בס"ד ישובים נכונים. מ"ש הכ"מ ורבינו השמיט אינו כן שזכרה בפ"ז ה"ה:

הלכה טו

וכל המונע עצמו כו' וכל המגיס דעתו כו'. ע' ירושלמי פ"ה ה"ד. ומד"ר במדבר פ"ד ויומא ל"ח א':